

ՀՈՎԻԿ ԱՖՅԱՆ

Այն օրերին, երբ հայաստանյան ԶԼՍ-ներից մեկը տեղեկացրեց, թե՝ «Երևան բաղադրում, անռան ժողի լատառով, հայութին ամբողջովին մերկացել է փողոցում եւ լոգամի ընդունել» եւ, երբ հայաստանյան բաղադրական հասարակության ակտիվը Ֆեյսբուք սոցցանցում բննարկում էր, թե այս տեղեկությամբ որքանո՞վ է սվյալ ԶԼՍ-ն խախտել լրագրողական ու հասարակական էթիկան, կամ խախտել է արդյոյն, Դայաստանում ԱՄՆ դեսպան Զոն Դեֆենզ հանդիս եկավ ՀԴ հականարտության վերաբերյալ հերթական հայտարարությամբ:

Դեսղան Եթքերնը մասնավորաբար ասել էր. «Պետք է հասկանալ, որ Լեռնային Ղարաբաղի համար կարեւոր է, որ մյուս 7 շրջանները

Նել նոյնան իրավունքներ, որքան
այդ տարածի վրա ունի այսօր Հա-
յաստանը: Այսինքն ստեղծել ա-
ռանց սահմանների տարածի, ինչու
ինքնին ԼՂ հականարտության լու-
ծումը կարող է հանդիսանալ՝ ըստ
Ռուսաստանի: Դենց այս լուծումն
էլ, անենայն հավանականու-
թյանք առաջարկում է Մոսկվան՝
Բարփին՝ Վերջինիս կողմից ԵՏՄ-
ին միանալու համաձայանության
դիմաց:

Այս համատեսուում ամերիկացի դեսպան Զեն Շեֆերնը Երևանում հիշեցնում է «մաղրիդյան սկզբունքների ճամփան», ընդ որում դրանց համապես այն ճամփանը, որը միանգամայն ձեռնուու է Ադրբեջանի համար, եւ հասկանալիորեն անընդունելի դեմք է լինի Հայաստանի համար: Սա վերսին աղացուցում է, որ Արեւանութ-Ռուսաստան այս խաղը՝ հանուն Ադրբեջանի է: Երկուսն ել, փասորեն, փորձում են սիրածահել Բաբվին:

Պատկանում, հետեւաբար դրան
հանձնել ինքը չի կարող:

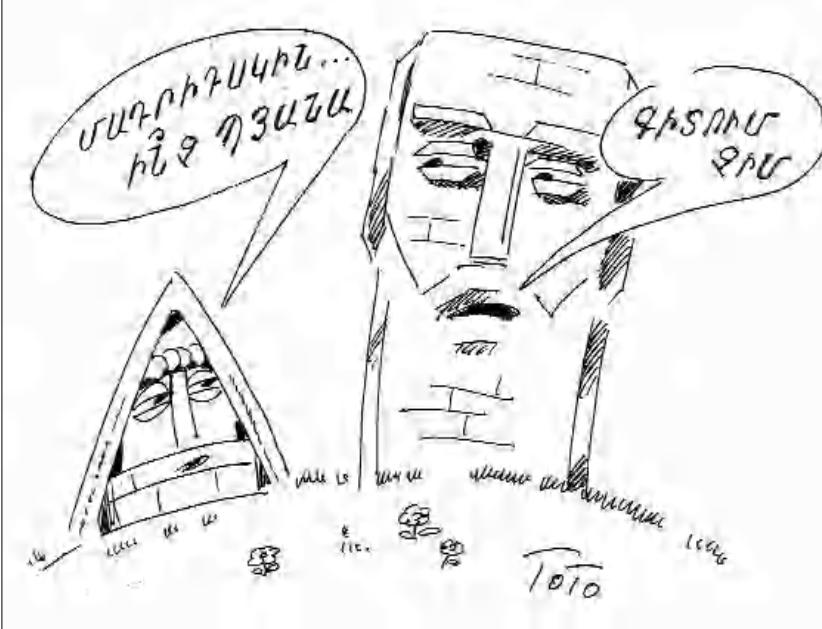
Այսդիսով, իհեցնելով «մաղթիյան սկզբունքների» նասին եղնդգծելով, որ «....դա կարեւու կլինի ԼՂ-ի համար», դեսպան Քեֆերնը փաստուեն ներկայացնում ԼՂ հակամարտության լուծման «նոր ռուսական տարբերակին» այլնուանի, հնարավորություն տալով նաեւ կոնկրետ ԼՂ-ին (առաջին հերթին, իհարկե՛ ՀՀ-ին) դուրս գալ ռուսական դաշտից ընտելով ԼՂ հակամարտության լուծման՝ հայկական կողմերի համար «չարյաց փոփրագույնո»:

ԿօգՏՎԻ՞ Հայաստանը ընտելու
իր այս հրավիմնից, դժվարանու-
են ասել. փասն այն է, որ Երկու-
արբերակով են Հայաստանի պա-
ղարտադրում են զիջումներ, ըն-
որում՝ միակողմանի, բանի ո-
նույն դեսպան Յեֆերնա, օրինաւ-
իր այս հայտարարության մեջ կա-
րող էր խոսել նաև ԼՂ-ի վերջնա

«Սադրիդյան սկզբունքները» դարձել են այլընտրան

Վերադարձվեն Աղրեջանին: Եւ եթէ հակամարտության կողմնեից որեւէ մեկը չի դասկերացնում լուծումն այդ տարբերակով, ապա դրա համար շատ երկար ժամանակ կրահանջվի, հակամարտությունն էլ երկար կազմի»:

Եթե հասվի առնենք, որ Հեֆեր-Ծից առաջ գրեթե նույնությամբ այս հայտարարությունն արել էր ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում անդիկացի համանախազահ Զեյսմ Ուորլիբը՝ ներկայացնելով սա որպես «ԼՂ հակամարատության լուծման ԱՍՍ կառավարության դաշտոնական տեսակետ»։ Եթե եթե նկատենք նաև, որ ոչ Ուորլիբի, ոչ էլ Հեֆերնի այս ձեւակերպումները «մադրիդյան սկզբունքներից» դուրս չեն, ավելին՝ այդ սկզբունքներով ենթադրելի են, աղյօ Հեֆերնը տվյալ տարագայում, ինչդեռ մեր ԱԳՆ-ն կասեր՝ «որեւէ նորություն չի ասում»։ Խնդիրը նաև հայտարարություն անելու համար Հեֆերնի ընտրած ժամանակահավածն է։ Ինչողես գիտենք, այս օրերին տեղի են ունենում ռուսադրեզանական, իսկ ավելի ճիշճ՝ Եվրասիական սնտեսական միություն-Ադրեզան բազականին ինտենսիվ, բայց եւ խիստ լուրկված բանակցություններ՝ Ադրեզանին այդ միություն մասնաւու նորածակով։ Պարզ է, որ եթե Բաֆոն ի վերջո մանի ԵՏՄ, աղյօ Արեւմուտքն ի դեմս ԱՍՍ-ի կարող է գոնե որու ժամանակով նոռանալ մեր տարածերջանի ճամփին, ավելին՝ Մինսկի խմբում Արեւմուտքը ներկայացնող ԱՍՍ-ն ու Ֆրանսիան դեմք է այլևս համակերպվեն նույն այդ խմբում իրենց անգործության հետ՝ Ռուսաստանի ակտիվության համաղատակերում։ Ընդ որում, որդեսզի Ռուսաստան կարողանա Ադրեզանին բերել ԵՏՄ, նա դեմք է մեր հարեւանին առաջարկի մի բան, որից Ադրեզանը հրաժարվել չի կարող։ Դա կարող է լինել Լեռնային Ղարաբաղը։ Իհարկե Ռուսաստանը չի կարող ԼՂ-ն ամբողջությամբ հանձնել Ադրեզանի Վերահսկողությանը, բայց ընդհանուր Եվրասիական սնտեսական միության տարածում կարող է ԼՂ տարածի վրա Ադրեզանի համար սահմա-

Միեւնույն ժամանակ Քեֆերնի վերջին հայտարարության մեջ բավականին ակնառու է հետեւյալ ձեւակերպումը՝ «ԼՂ-ի համար կարեւոր կիմի...»։ Սա նշանակում է, որ դեսպան Քեֆերնը, ընդունելով ԼՂ-ի գոյությունը՝ որդես առանձին միավոր, հստակ տարբերակում է ԼՂ-ն ու նրան շրջակա 7 շրջանները։ Տարբերակում է, բայց մի շատ կարեւոր հանգամանք անտեսելով։ Բանն այն է, որ ԼՂ-ին շրջակա 7 շրջանները ԼՂԴ վերահսկողության տակ են, ըստ Արցախի Հանրապետության Սահմանադրության՝ ԼՂԴ մաս։ Քետևաբար, եթե անգամ այդ տարածմանը դեմք է հանձնվեն Աղրբեջանին, աղա դա դեմք է անի ոչ թե Հայաստանը, այլ բացառապես Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը։ Իսկ որդես զի Արցախի իշխանությունը կարողանա թեկուց ննան բան անել, այն դեմք է Ներկայացված լինի ԼՂ հակամարտության բանակցություններում՝ որմես որում տիկ

թյուսսերին հրդես դասց լիր-
րավ կողմ: Զանի դեռ սա չկա,
անգամ 7 տօշանների Վերադարձը
Աղրբեջանին, տեղի ունենալ չի
կարող, անի որ զուրկ կլինի իրա-
վականությունից: Դետևաբար՝
«Լ-ին տօշակա 7 արածները
Աղրբեջանին Վերադարձնելու»
մասով Հայաստանը որեւէ դաիի
կարող է հետ կանգնել՝ ընդգծե-
լով, որ այդ արածները իրեն չեն

կան կարգավիճակի որոշման առևտունության մեջ՝ «ճադրիչյան սկզբունքներ» բախտակած հայտնի մեջ լուսաբանվությամբ:

Ի դեմ, այս համաժեւսուով բավականին ուշագրավ է, որ ի տարբերություն Հայաստանի կողմից հնչեցված դաշտնական դրական դատասխանին, Ալրեթզանը չի ընդունում Ֆրանսիայի նախագահ Օլանդի միջնորդությանը։ Փարիզում նախագահական նակարդակով հերթական հանդիպությունն անցկացնելու հրավերքով դահանջնելով ֆրանսիական կողմից «հստակեցումներ»։ Շաս հնարավոր է, որ ռուս-ալրեթզանական ակտիվ բանակցությունների այսօներին Բարեն փորձում է դարձել թե արդյոք իրեն լե՞սֆ է այդ հանդիպությը, այն դարագայում, երառուանելով բոլորովին նոր եւ միանագամայն հարմար ասրբերակ են առաջարկում, որից, ինչողես իրեն այնողես էլ հայերը հրաժարվել չեն կարող։

Մասն միայն ենթադրություննեն, անուշը: Իրականությունն այն է, որ մենք, ավանդաբար, այսօտքության կենտրոններ ունենք մենք՝ այդ թվում մեր բաղադրահայկական ակցիավը:

Հոդված՝ սեփական գրպանի մասին

Եր որեւէ մեկը ընդմիւմ հեռանում է Հայաստանից, կամ հայտնում է իր այդ ցանկության մասին, ամենեւին կարեւոր չէ, թե ո՞վ է այդ մեկը. կարեւոր այն է, թե ինչո՞ւ է նա էլ մեկնում: Անցած ժաքար Հայաստանն ընդմիւմ լիւլու, ՀՀ բաղադրականությունից հրաժարվելու իր որուման մասին հայտնեց սերիալներում նկարահանվող դերասաններից մեկը: Նա իր այդ որումը հիմնավորել էր հանգամանելով, որ «այստեղ բոլորը մտածում են իրենց գրղանների մասին», իսկ ավելի առարկայական՝ դերասանին հաևկաղես վեցնականաղես Վրդովեցրել էր ոսիկանության՝ իր հանդեմ դրսեւրած դափականությունը, կոնկրետ՝ ձանադարհաւանության ոսիկանության: Մոտավորապես դափականությունը դուր խախտում եվ անում եւ մեկ ամիս անց ծեր հասցեով գալիս է խախտման մասին արձանագրությունն ու տուգանքի չափը, եւ դուր հայտարարում եվ Հայաստանից ընդմիւմ հեռանալու, ՀՀ բաղադրականությունից հրաժարվելու մասին, տանի որ՝ «այստեղ բոլորը մտածում են իրենց գրղանների մասին»:

Անկեղծ ասած՝ շատ էլ նորմալ ու տաճաբանական է, եթիւ բոլորը մտածում են իրենց գրդանների մասին։ Անորմալ ու անտաճաբանական կլինիկ, եթե բոլորը մտածեին ոչ թե իրենց, այլ՝ ուրիշի գրդանի մասին։ Տվյալ դարագայում, սակայն, ձանադարհաւանսուրտային ոստիկանությունից արձագանքեցին դերասանին՝ հորդորելով վերջինիս վերամբարձ բաներից խոսելու փոխարեն ձանադարհաւանսուրտային սեփական փոխադրամիջոցը կարել կանոնացին համադաշտասխան եւ սրափ փիճակում։

Մարզը լուծվեց, խնդիրը մնաց: ՍԵՐ հիմնական խնդիրը սեփական երկրում մեր կյանքը հնարավորթյունների սահմանում ապելի լավը դարձնելու ցանկության ասիժճանաբար մարտումն է: Ինարևե այսօրվա Դայաստանում դա դժվարի լուծվող խնդիր է, ու սրա մեջ մեղավորներ գտնելու էլ խիս սուբյեկտիվ մոռեցում է: Օրինակ, փոքր խանութ ունեցողները բողոքում են իշխանությունների վարած բաղդականությունից, մեծ սուլեմարկետների հետ անհավասար մրցակցությունից, բայց կոնկրետ մեր բակում, ի տարբերություն՝ նույն սուլեմարկետներ, որոնք հիմնականում ըուցօրյա են աշխատում, փոքր խանութի սեփականաերը իրենց խանութները բացում են ոչ թե վաղ առավոտյան, այլ՝ կեսօրին մոտ: Նույնը՝ Վարսավիրները, կուսկակարները, փոքր ու միջին բիզնեսի այլ ներկայացուցիչներ: Մինչեղո բիզնեսում, անգամ՝ փոքր ժամանակը փող է:

Հետևաբար, Երբ այս մարդիկ բողոքում են այս իշխանությունից՝ իրենց ժիշ եկամուտներից բխած վաս աղրելակերպի համար, ցուցաբերում են որոշակի սուրբեկալ մոտեցում, եւ ընդ որում, ամենեւին էլ «չեն մասօնում սեփական գրդանի մասին», հակառակ ղարազայում Երանե՛ ոչ միայն առավոտյան կզային աշխատանի, այլեւ խանութղանն իր խանութում, Վարսավիրն՝ իր Վարսավիրանոցում ու կուսկակարն իր արհեստանոցում բարեհաճրույր դայմաններ կսեղծեին, որդեսզի հաճախորդ ունենան, որդեսզի փող աշխատեն: Ընդ որում, նման դայմանների ստեղծումը հաճախ որեւէք կատ չունի ֆինանսական միջոցների առկայության հետ ու որդես կանոն հենց առահելում է ֆինանսական միհօնաների որակում:

Սովորաբար հենց այս խավը էլ հիմնականում հեռանում է Հայաստանից, այսինքն Հայաստանից հիմնականում հեռանում են նրանք, ովքեր չեն մտածում, կամ իիշ են մտածում սեփական գրղանի մասին: Ուրեմն սեփական գրղանի մասին մտածելը լավ բան է, մի ետսակ՝ հայրենասիրություն, եթե, իհարկե, սեփական գրղանի մասին մտածելը չի վերածվում ուրիշների գրղանների դարունակությունը դատարկելու վերաբերյալ տարբերակների մուակման ու իրազործման: Մասն էլ, անուուժ, Հայաստանում ականատեսը լինում ենք, սա էլ արտագաղթի հիմնական դատառներից է դառնում Շահնշահ համար, ում գրղանները դաշտավայրում են:

ՀԱՍՏԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԱ

Իրավական առումով Կողը պահանջում է, սակայն գործնականում այն դժվար է գյուղ անվանել: Դամայնից ոչ միայն աշխարհից, բաղադրակրթությունից է կտրված, այլև կենցաղային ամենատարրական դայմաններից: Այն տպակողությունն է, որ համայնքին բոլորն են մոռացել ու գյուղը վերածվել է բոլորից հեռավագած մի հասկածի եւ ինքնուրույն զաներ է գործադրում որպեսզի գյուտեն:

Իրականում Կողբավանը
մարզկենտրոնից այնքան էլ հեռու
չէ՝ ընդամենը 30-35 կմ հեռավոր-
ւության վրա, սակայն տար-
ծությունը չի խանգարել, որ տա-
րիների ընթացքում կուտակվեն
հսկայական խնդիրներ: Գյուղի
ճանաղարհները սարսափելի են,
խմելու ջուր չկա, գազ՝ նույնատես,
դղրոց ու ճանկապարհեղ ան-
գամ խորհրդային տարիներին չեն
եղել, իսկ անկախության տար-
իներից Կողբավանը մքերային
խանութիւնները չեն չեն:

Ծաբաթը կամ տասը օրը մեկ
անգամ զյուղացիները գնում են
Արմավիր քաղաք գնումների: Ամ-
բողջ ծաբաթվա ընթացքում զյու-
ղի՝ մեենա ունեցող ընտանիքնե-
րը հարեւաններից գնումների
ցուցակներ են վերցնում, որդես-

1 Իհարկե, նրա թեկ-
նածության ծանիփին
խութերը իհը չեն լինի՝
անի որ մի անգամ հասարակու-
թյան հոլուստը չարդարացնելուց
հետո կրկին հոլուս ներօնչելը աս
է: Դժվարանում, մեր ժողովուրդն
լավ գիտ հայսնի Եղբարանու-
թյունը, թե՛ եր մի անգամ ժեզ
սարքում են, խարողն է մեղա-
լոր, եր եւկրող անգամ նույն
անգամանից ու նույն անձից
սարվում ես՝ մեղադրի ինքն-
եզ, այդիմիս ժողովորդին դժվար-
ությունողելը: Դամենայն
մեռս մեր ասածի երեւակիշը
ունենաց ՕԵԿ-ի նույնակած հան-
ահավաքն է լինելու հոլիսի 18-
ան, մարդ կիավափի՝ կխոսեն: Համեմատական պահանջման

Դատելով տարեր առիթներով Դավիթ Դարությունյանի ղահնածից եւ լրավամիջոցներով ստոմ-ստոմ երեւալու նրա նոր կեցվածից՝ չի բացառվում, որ այս եւս նախագահական շարժութափի մասնակիցներից մենքը քառնա՝ նանավանդ, որ նրա գիտելիքներն ու ղատօնավորական-ղաւունեական փորձը շատ ուժիւների համենա համարապահանում են բարձր ստառուի: Ուրիշ բան, որ նրա կամ նրա ազգականի անունը նամուլը կայում է կողուուցին սխեմաների մեջ, իսկ երբ ձեւավորվում է լինեների իմիջը, այս կարգի ղատօնությունները խորը հետք են թողում դրա վրա: Այդ կարգի կերպում է նաև նախագահի աշխատակազմի ղեկավար **Վիգեն Մարգսյանը**, ում նախագահի ղաւունում տեսնելու որոշակի ցանակներից ցանկության մասին դարբերաբար լուրեր են սոյ-

Դղում ԶԼՄ-ներ: Եւ լավ կիներ, որ Հայաստանը խանճեկեռող դարի նոր իռողություններով կարողանաւ ընտրվյուն կատարել այս պարզի գործիքների միջեւ, սակայն մենք չենք կարող առկա իրողություններից վեր ինչ- որ եթերահին ժիրովյանում սավառնել՝ Հայաստանում գործ անողը միայն ու միայն ու կրկին փողոն է

Առանց զրի, գազի ու դղրոցի.
Կողքական գյուղը զրկված է ամենասարրական
կենցաղային դայմաններից

զի բաղադրից նրանց համար
էլ մթերք գնեն:

Գյուղի անձնամեջ խնդիրը խմելու ջրի բացակայությունն է: Յուրաքանչյուր ընտանիքի շաբաթական 200 լիտր ջուր է հասնում: Գումարը վճարում է գյուղապետարանը, ջուրը հարեւան համայնքերից են բերում: Թե՛ ընտանիքի բանի հոգուց երաղկացած եւ այդ շաբաթի ինչ գործ եւ ձեռնարկել՝ նշանակություն չունի, դեռև է 200 լիտր ջրի սահմաններում մերժություն:

Գյուղու զամանակամասը գագ չեն բաւել եւ հույս էլ չկա, որ առաջիկայում կարույս վարելիք Կողրավաճում էլ հասանելի կիրճին: Ելեկտրաէներգիայով տուն ջեռուցելը ծեռնութ չէ: Սակագինը գնալով բարձրանուած է, իսկ Կողրավաճում աշխատատեղ չկա, որդեսզի բնակիչները կարողանան կոմունալ ծախսեցրեն հոգալ: Փայս, ծախի ճյուղ եւ գոմադր: Մրանք այն իիմնական վարչերին ենք որ սպասելուում

միայն աշխատանք չկա, այլեւ հնարավորություն հողերը մշակելու: Խորբային հորեր չկան, ռողման ջուր՝ նոյնական, ու գյուղի դաշերը վերածվել են անաղասի, ծառերը չորացել են, իսկ մշակարույսեր ընդհանրացես չկան: Դենց դա է դասձառը, որ ժղամարդ գյուղում գրեթե չես գտնի: Մնացողները կամ Ռուսաստա-

Նում աշխատանի չեն գտել
կամ էլ Ռուսաստանի վա-
րած միջդաշինն աղաքա-
կանության հետևանում
չեն կարողանում կրկի-
մեկնել: Կողը բավանու-
կյանը դժվար է նաեւ երե-
խաների համար: Գյուղի
փորիկները գրկված են
բացարձակապես ամեն-
ինչից: Զկա դրոց ու ման-
կադարձուկ, իսկ խաղահա-
րադարակի մասին խոսե-
լո զավեսի ժանրից է:

դորսը զյուղաբետարանն է ՏՐԱ-
ՄԱԴՐԱՍ: Տարինվ մեծերը հրա-
ժարվում են դրցո գնալ: Սի բանի
տարի բաց են բողել եւ հիմա ամա-
չում են փոթքերի հետ նոյն նաւա-
րանին նստել: Ծնողներից շատերն
եւ չեն սիդում. դասառջ ոչ
միայն դրցոյի հեռավորությունն է,
այլեւ կրթության հետ կապված ֆի-
նանսական խնդիրները: Կողքա-
վաճում աշխատամբ չկա, մի կերպ
յոլա են գնում ու այդ «յոլա»-ի մեջ
կրթությունն է ՏԵՇԱՎՈՐՎԱԾ:

Կողաքանի խսդիրների մասին բազաւելոյակ են թե մարզբաշտառանում, թե կառավարությունում: Գյուղամեծը մի խանի տարի առաջ խմելու օրի հարցով դիմել է մարզբաշտառանին, իետ նաև կառավարությանը: Կառավարությունից դատասխանը չի ուշացել: Խոստացել են ֆինանսներ գտնել, ինչը մինչեւ օրս չեն գտնում, գեր խմելու օրով գյուղը արահովելու համար: Մնացյալ հարցերի վերաբերյալ էլ թե վերաբերմունքը թե դատասխանը նույնն է՝ գումար լինի, դդրոց էլ կառուցենի, զազ էլ խաչենի: Իսկ թե երբ կլին գումար, կառավարությունում չգիտեն:

Ո՞Վ է հավակնում դառնալ Հայաստանի հաջորդ նախագահ

լինելու: Չնայած Րայաստանի խնդիրներ այմբան են խորացել, որ ղետության դեկի մոտ հարկավոր է ոչ թե հարուս մարդ, որը չի դատակերացնում, թե ինչպես է հայ մարդը կառավարում իր ըն-աւանին, ասենի, հայոյուր հազար դրամով, այլ՝ հենց դա դատակերացնող մարդ, որի ղեղփում միայն հոյս կլինի լուծել խորային խնդիրները:

Այս առօղմով, կարծում ենք, ՀԱԿ-ից համարվող, սակայն ոչ մեկ անգամ ՀԱԿ-ի գործելակերտին հակառակ վարված Նիկո-

կմնա «Տերուսանով, թե առանց նրա» hurgtērē hurgrē:

Սի ուրիշ նախկին նախագահ՝ Ռոբերտ Քոչարյանի վերջին ժքանի ակտիվությունը հարցարկույցների մակարդակով թերթւա ասում է, որ նա, այս, ցանկություն ունի առաջարկելու, մոտենալ: Այնուս որ՝ առաջի եւ երկրորդ նախագահներն, իրենց մեղքերի գիտակցումն կապահան դրա՝ հավակնում են երեսի նոր նախագահական մակցությանը:

ու այն հակացուցումը, թե նա մարտի մեկին տեղի ունեցածի մեղավորն է եւ բարոյական իրավունք չունի առաջարկելու, բնության չի դիմանում: Որպեստեւ մեր կարծիքով մարտի մեկի հաճար մեղավոր են բոլոր նրանն, ովքեր այդ դատին իշխանության մեջ էին, եւ ընդդիմության դեկապարները նույնութեաւ: Որպեստեւ ով-ով՝ ընդդիմության առաջնորդ Տեր-Պետրոսյանն, օրինակ, եւրիշ նախագահ եղած լինելու բերումով, ամենից լավ կարող եր իմանալ, որ ուժ կիրառվելու է, իսկ եթե ակնարկը նետվեց (Որպես Զոշարյանի կողմից) իշխանության կողմից չվերաբերում աւագանքում գործերի Վերադառնալով ԲՀԿ առաջ նորդ Գագիկ Ծառուկյանի վերաբերյալ մանրվային այն իրադարձումներին, թե նախագահական գիտությաց է տպիրում, ասեւ է, թե նա եւս հավակնում է Քայա սանի նախագահ դաշնալ, աղյուս մեր կարծիքով սրա մեց հայաստանական իրողությունների առումունք անհավանական բան չկա: Սա կայսը նախ հենց նրա դեկապարած բաղադրական ուժում երկու-Երևան քաղաքականությունների կամ, որոնցից մեկն էլ Կարդան Օսկանյանն է: Ու ԲՀԿ առաջնորդը նախ նրանցից մեջից ազատվի, որ մտում ու նենա սեփական առաջարդումը եթե, իհարկե, Քովկի Արքահանական նախարարը գործերի մեջ առաջարկում գործերի

մեծամասնության փասի ուղղությանը, նույն *Տեր-Պետրոսյանը* հրաշալի գիտեր այլ երկների ազդեցության եւ գործունեության չափը մեր երկրու նման իրավիճակներում, ուրեմն ավելի եւս նարդկանց դեմք է չղահեր մինչեւ վտանգի դատահելլը: Նոյն կերպ՝ Թոջարյանը խոսնականել է, որ իշխանության կողմից չերահսկվող հատվածներ կային, այսինքն՝ մեր ուժայինները լիկ չեն վերահսկում իրավիճակը. ավելի եւս, ուրեմն, այդ դեմքերից հետո դեմք է ներդություն խնդրեին եւ հրաժարական տային մեր կառուցների դեկավաները: Բայց այդուհի բան չի եղել: Ուզում են ասել՝ բոլորը, իշխանության եւ ընդդիմության դեկավաները, որոնք այսօր հրաժարակի վրա են, աշրթե ասելունը մեղավոր են նարքի սահմանը Դարձաւ քաջայաց չեն նրա թեկնածուները: Մյուս կողմից էլ՝ մենք չղետք է մոռանամք, որ Ծառուկյանը հաջողաբար մենքն ենք, ովք կառավարեց սեփական նախագծերն ու հնարավորությունները: Ու հենա անցած ամօնամ Ծառուկյանի գործարար հմտությունները նրան հոգ տել են չառաջարդվել, լավ հասկանալով, որ դետության դեկավան լինելու հանար նաեւ այլ ուրական են դեմք: Ջղեմք է կասկածել Ծառուկյանի բիզնես հոսանքային նաեւ այս անզամ: Իսկ թե կառաջարդվե՞ն Օսկանյանը ՀՅԴ-ի որեւէ ներկայացուցիչ (ասենք **Արծվիկ Մինասյանի** գործունեությունը նման բան հիւսում է), դա մի շարֆ հանգամանների է կախված լինելու, նաեւ նրանից թե մինչ այդ բարյակը կամ դրա նման մի այլ համագործակցություն կառահանանի, թե՞ ոչ:

Վասահ Եմ՝ Ռաֆֆի Հովկ-
իաննիսյանը չի առաջարկվի,
իսկ Զարուհի Փոստանցյանն
առաջարդնան իր մշադրությունն
իրագործելու դեմքում, միայն ա-
վելի գեղարվեստական կիարձնի
մեր կյանքի և պայլ ժամանակա-
հատվածը:

Այս բոլորի մեջ ցավալին այլ բան է՝ որ նոր կերպար, նախագահի նոր տեսակ մենք չաճեցրեցին: Այժմ ամեն ինչ կախված է լինելու նախ փողից, զուգահեռ՝ նրանից, թե կանդամկցի՞ Հայաստանը ԵՏՄ-ին, ըստ այդմ՝ հարմար թեկնածուներ կդիմարկվեն, բայց միայն վերը նույնակաների մեջ հավանաբար: Իսկ ըստ հանրախոս՝ նախազահացուների թիվը կախված կինի նրանից, թե ինչ բանակի ֆինանսներ են ներդրվելու ՇԼՍ-ներում՝ անցանկայի թեկնածուներին շարժից հանող կոմորոնաների հեղինակ կազմակերպելու հանար: Մի թեկնածուի՝ **Տիգրան Սարգսյանին**, հաւուից հանեցին ես գլխից, անկախ նրա ու իր կառավարության սխալներից, ու այդ հարցում դակաս դերակատարում չուներ մամուր:

7.9.- Աշխարհում իհմա որում են այն գենը, որը ներդրված է մարդկության ընդամենը իհնաց տոկոսի մեջ, այն է՝ իշխանության, իշխողի գենը: Գաղափարն այն է, որ անկախ նրանից, թե ո՞վ է այդ գենը կրողն իր լյանի առաջին ժամանման, ինչ կրություն է սահման կամ ինչ սահման ունի հասարակության մեջ, նրա նախնիների մեջ ներդրված ել հազարամյակներով փոխանցվող այդ գենն ի վեցող սահմանում է իր ներակաւարումը, գենը կրողներին դարձնելով իշխանության առաջին դեմքեր: Այդ վակածքը այժմ հիմնավորում են իր այդ գենը կրող աշխարհի հայտնի առաջնորդների օրինակով: Դայաստանին այդ կարգի բաները, երեւում է, չեն վերաբերում:

ԱՐԱՄ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

բաղաբական վերլուծաբան,
բանասիրական գիտությունների քեկնածու

Երեք կոչել իրենց անուններով

Ազելի խան խան տարի առաջ, երբ ամերիկացի բաղադրես Սենյուել Հաշինգտոնը խոսում էր բաղադրակրթությունների բախնան մասին՝ ինքը եւ մերօյա աշխարհի կարեւորագույն բնութագի, աշխարհը միաբեւեն էր, գերիշում էր ԱՄՆ-ը, եւ զլրբայիզմի տարբեր ազգերի ջատագովները ջամն ու եռանդ չին խնայում աղացուցելու համար, որ այդ հականարտությունը կարող է խաղաղ կարգավորվել դեռ չենցացած: Խնայի համարյա երկու տասնամյակ միաբեւեն աշխարհի դայմաններում Արեմուտիքը թելադրում էր ժամանակակից աշխարհի նիստուկացը, եւ աշխարհը որուակի ինաստով կանխատեսվել էր ու կառավարելի: Վերջին յորութ տարիներին միաբեւեն աշխարհի փոխարեն նոր իրողություններ են ձեւավորվում, ինչն, օրինակ, Ռուսաստանին իրավուն է տալիս խոսելու բազմակենտրոն աշխարհի մասին: Այս բազմակենտրոն աշխարհաբաղադրական սահմանները հիմնականում զարմանալիորեն համընկնում են բաղադրական սահմաններին: Մասնավորապես, Կաթոլիկ կամ Արեմուտյան աշխարհի սահմանները հասկում են Ուղղափառ կամ ռուսական աշխարհի սահմանների հետ: Ռուսաստանը հայտարարել է ժամանակակից բազմաբեւեն աշխարհի ազդեցության եւ ծգողության կենտրոններից մեկը լինելու մասին, մասնավորապես նախաձեռնելով Մաքսային Միության եւ Եվրասիական Տնտեսական Միության ստեղծումը: Այս միությունը Արեմուտիքի ինչողես ասես անվանում են՝ խուսափելով տալ նրա խկական անվանումը: Այս տարբեր Վերլուծականներում մեկ անվանում են «գաղային միություն», մեկ «հետխորհրդային բլոկ»: Ամեն դեմքում իմաստը մեկն է՝ հետխորհրդային դեսությունների մի մասը ցանկություն եւ դատաստականություն է հայտնել իր ընտեսական զարգացման հեռանկարը ԵԱՏՄ-ի հետ կապելու: Եվ չնայած նորաստեղծ միությունն իր հիմնադիր փաստաթղթերի համաձայն տարածաշրջանային աշխարհատնտեսական մեզանախագիծ է, համարեն Ռուսաստանում տարբեր ձայններ են հնչում այդ հենքի վրա բաղադրական եւ ռազմական ինտերման գործնթացները որ առաջ սկսելու մասին: Սա, անծույթ, Ռուսաստանի ներսում եփվող գաղափարների եւ մոտեցումների դայնարի լոկ մի դրսեւորում է եւ իրականություն դառնալու ճանապարհին դեռ դեմք է դառնա բաղադրական վերնախավերի սեփականությունը: Թե երբ կլյաշահի դա, շատ դժվար է կանխատեսել՝ նկատ ունենալով նաեւ Ղազախստանի առարկությունները:

Են անհրաժեշտ դասեւազմներ ամենուրեք, որտեղ հնարավոր է:

Հաս դժվար է կանխատեսել, թե ինչ քան կտեհի բաղաբակրությունների միջև քեւ բախման այս փուզը: «Ոյոթեր» գործակալության մի վերլուծաբանի կամ ծիրով Ռուսաստանի դեմ Արեւուսէթի կողմից արգելամիջոցների խստցումը կարող է ողջունվել Եվրոպական Միության միայն մի քանի անդամների (Լեհաստան եւ Էստոնիա) կողմից եւ հանդիմել ճյուսների դժկանությանը եւ դիմադրությանը: Նրա դիմուկ գնահատմանը այդ արգելամիջոցների խստցումը կարող է «հետխորհրդային բլոկ» երկրների «սրսով» լինել, որովհետեւ կիհանգեցնի նրանց նկատմամբ Ռուսաստանի ուշադրության մեծացմանը եւ Եվրասիական տարածքը վերջնականացնեն կարող է դարձնել իմբնաբավ:

Հայաստանի բաղաբական էլիտա
ցանկանում էր, որ մեր Երկիրը լինի Եւ-
րասիական Տնտեսական Միության հիմ-
նադիր անդամների շարժում: Ղազախս-
տանի նախագահը մեջտեղ բերեց Լեռ-
նային Ղարաբաղի սահմանի հարցը Ե-
դրանով մեկ ամսով (իսկ ըստ Էրևանի
անորոշ ժամանակով) հետաձգեց Հա-
յաստանի անդամակցությունը: Լեռե-
խինը կարծում է, որ Հայաստանը ըստ ա-

լատկեր ուրվագծեցի: Վրաստանը Արեւուսի հետ է, Հայաստանը՝ ԵԱՏՄ-ի, իսկ Ադրբեյջանը՝ նավթի գնորդների, չնայած համարում է իրեն չմիացած երկիր: Բայց իրականում Հարավային Կովկասում հատվել են արեւուսյան, ռուս-ուղղափառ եւ մերձավորաբեւ-լյան խաղաքակրթությունները եւ դրանց սահմանները ոչ միայն եւ ոչ այնքան դեռությունների սահմաններով են անցնում: Այն բանից հետո, երբ Հայաստանը սացավ Ռուսաստանից գագի նոր, ուս ավելի օահելիան գին, Եվրասիական ինտեգրման մուտքակա սպասելիի հարցը կարծես լուծվեց: ԵԱՏՄ հիմնադիր գագաթաժողովի հաճ տղավորությունից հետո Հայաստանում ուժեղացան Եվրասիական ինտեգրման հակառակորդների ձայները, ինչը մի նոր զրբաժան ստեղծեց

Քաղաքակրթությունների
մասերակը եւ մես

**Երկու or Երեւանում եր ռուս
ձանաչված բաղաբագես եւ վեր
լուծաբան, ԵվրԱզԵՍ-ի ինսիտու
տի սնօրեն Վլադիմիր Լեյբեխինը
Նա ասուլիս սկեց հայատանյան
լրատվամիջոցների հաճար, հաճ
դիմեց բաղաբագեսների, վերլու
ծաբանների, ձանաչված մտավո
րականների հետ եւ կիսվեց Եվրա
սիական swarawdawcergawdawնում վեր
ջին զարգացումների իր դասկեր
բացումներով։ Վերլուծականը, որը
ներկայացնում ենք ընթերցողների
ուշադրությանը, Վլադիմիր Լե
յբեխինի հայացգների եւ ժեսա
կետների ամբողջությունն է, որոն
նա ինձ թույլ է սկել ազատուել
շարադրելով՝ չբացառելով նաև
իմ գնահատականները։ Այսդիտու
սուրեւ ներկայացվող շարադրան
քը ռուս գործընկերոցս եւ իմ հա
մահունչ ժեսակետների
ամբողջությունն է**

Ոուսաստանի եւ Արեմուտքի կողմնակիցների միջեւ: Զաղաբակրթական տարբերությունների մասին սկսեցին դատողություններ ամել նաեւ մեր Երկրում, որը Ոուսաստանի ռազմավարական դաշնակիցն է եւ ռազմավարական գործընկերը: Կրկին Երեւաց, որ մեր հայտարարություններն այն ճասին, թե մենք ոչ հյուսիսային կողմնորոշում ունեն, ոչ էլ արեւածյան, այլ հայաստանցի ենք եւ մեր կողմնորոշումն էլ հայկական է, չի բավարարում ոչ Արեմուտքին, ոչ էլ Ոուսաստանին: Բայց կողմնորոշումների հետեւրդների շարքերը անցնում են բոլոր կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների միջով, այլ ոչ թե կուսակցական-ֆախական դիրքորոշումների միջեւ: Վերջին Երկու տարիների մեր բաղադրական խելահասությունը դրսեւրվում էր օրինակ նրանում, որ մենք կողմնորոշումների հարցը չդարձրեցին ներքանքական դայլարի եւ առջականան դատարար: Տարբեր բաղադրական ձամբարների առաջնորդություն են ունեցել մինչեւ այժմ: Սակայն այս օրերին հնչում են նաեւ կանխատեսումներ, որ նոր բաղադրական առջակատումներն, ի թիվս այլ հարցերի, կարող են հետաղնել Հայաստանը Ոուսաստանից հեռացնելու եւ դրանով մեր ռազմավարական դիրքերը թուլացնելու հեռահար նորակ: Երբ այս ճամասին տարբեր միջավայրերում ու տարբեր մակարդակով բնարկումներ են լինում, ուզում ես բոլորին բացատրել, որ ավելի լավ է ավելի երկար, ավելի մանրամասն, ավելի զգացմունքային բանավիճել, բայց գործը չհասցնել բաղադրական բախման եւ առջականան: Հայաստանը զստելու եւ խեղճացնելու ամենակարծ ճանապարհը Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ ճնշում կամ նոր սղարնալիք գործադրելն է, բայց Հայաստանին ուժեղացնողը, ուժ ու համախճրում բերողը նույնութեա Լեռնային Ղարաբաղն է: Դրսում բոլորին հասկանալիք է, որ ի վեա Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անվտանգության որեւէ բայլ որեւէ ասպարեզում չի արվելու: Հազարամյակներով բաղադրակրթությունների խաչմերուկում գտնվող Հայաստանը կարող է եւ դեմք է դեղատումն ունենա այս նոր բաղադրական բախումից նվազագույն կորուսներով դուրս գալու համար: Դրա համար առնվազն բաց եւ թափանցիկ նոր ջաներ ու բնարկումներ են դեմք:

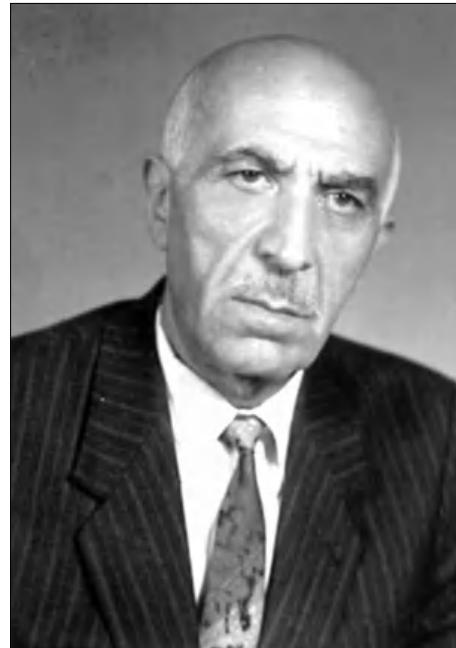
Պաճական գիտությունների դոկտոր, Երեւանի դեսական համալսարանի դասմության ֆակուլտետի երկարամյա ռասախոս, վաստակած գիտնական, հայոց դասմության ամբիոնի դրոֆեսոր **Ստեփան Տիգրանի Մելիք-Բախսչյանի** 90-ամյակը լրացավ այս տարի, սակայն շատ ափսոս, որ նա չի զգալու իր հոբելյանական տարելիքի բերկրանքը: Նրա աղրած կյանքի իմաստավորված 74 տարիները դեռ երկար են զգացնել տալու բեղմնավոր վաստակի արգասիք:

Ստեփան Մելիք-Բախչյանը ծնվել է 1924 թվականի ապրիլի 15-ին Նախիջևանի Շահկերտ (Ղազանչի) գյուղում: Այդ նույն ժամանակահատվածում, եթե Ադրբեյջանը խախտելով 1921թ. Սովորայի մարտի 16-ի համաձայնագիրը, Կենտրոնի թույլտվությամբ, Նախիջևանը հայտարարել էր ինքնավար հանրապետություն եւ բռնակցել՝ ունահարելով հայ ժողովրդի ազգային շահերը: Կարծ ժամանակում Նախիջևանի ամբողջ հայությունը, այդ թվում Մելիք-Բախչյանների ընտանիքը, ենթարկվեց հայածանների եւ սոցիալ-սմասական բռնածնությունների, որի հետևանքով երկրամասը ամբողջովին հայաթափվեց:

1945 թվականին Ս. Մելիք-Բախչյաց առաջադիմությամբ ավարտելով Երևանի ղետական հաճախարանի ղամբության ֆակուլտետ՝ ընդունվել է Ծովուն բուհի աստիճանուրան՝ աշակերտելով անվանի ղամբաներ Սուրեն Երեմյանին եւ Առու Արքահայանին։ Ուսման ընթացքում նա դրսեւրել է գիտահետազոտական աշխատանի կատարելու ակնհայտ հակումներ, ուստի ղամբահական չէ, որ 1949թ. ղամբանել է «Պավլիկյան շարժումը Հայաստանում» թեմայով թեկնածուական թեզ եւ աշխատանի անցել հաճախարանի Հայոց ղամբության ամբիոնում՝ դրցենի ղամբունությունը վկայում է, որ Երիտասարդ հետազոտող բնուել է չչորրված արակետներով ընթանալու եւ գիտության մեջ իր իմքնուրույն խոսք ասելու դժվարին, բայց ընորհակալ ուղին։ Ուսումնասիրությունը Ս. Մելիք-Բախչյանը իրականացրել է սկզբնաղբյուրների վերլուծության, երկրի սոցիալ-սնտեսական եւ հասարակական զարգացման խոր ու բազմակողմանի հետազոտության, հարակից երկրների տարաբնույթ շարժումների հետ զուգահեռներ անցկացմելու հիման վրա, որը եւ մեծապես նոյասել է նրա լայն աշխարհայացքի ձեւավորմանը։ Սույն ասենախոսությունը իրեւ մենագրություն լուս է տեսել 1953թ. հայերեն, իսկ 1955թ. ռուսերեն՝ մեծ ձանաչում թերելով ղամբաներ։ Մենագրության մեջ տրված է ղամբիկյան շարժման անբողջական, ընդհանրացնող ղամբությունը՝ սկզբնավորումը, ընթացքը, գաղափարախոսությունը։ Տարաբնույթ աղբյուրների հիմնավոր իմացությունը եւ մասնագիտական գրականության բազաներու թյունը զուգորդելով բննական ու վելուծական կարողությունների հետ՝ գիտական ղամբանագիտության մեջ առաջններից է, որ ուսումնասիրության նյութ դարձեց նաեւ վաղ ավատահարական ղամբաշրջանում (V դար) աղանդագիրական շարժումների՝ մանիթության, բորբոքմաների եւ մծղմեության ղամբությունը («Սոցիալական շարժումները Հայաստանում V դարում», 1950թ.)։

Աս. Մելիք-Բախչյանը ծավալել է բուռն գիտական գրծունեություն՝ հաջողությամբ զբաղվել միջնադարյան Հայաստանի ամենատարեր հարցերի ու խնդիրների գիտական հետազոտությամբ: Դա ժողովրդի միջնադարյան դատարկության ուսումնասիրության աս-դարեզում լուրջ ներդրում է նրա «Հայաստանը VII-IX դարերում» սպառածավալ մենագրությունը (1968թ.), որտեղ հնարկված է դեռի Հայաստան արարելի կատարած արշավանդների, նրանց ժիրաբետության, հակարաբական ազատագրական դայքարի դատարկությունը: Այս նույն թեմայով դեռևս 1965թ. նա դաշտմանել էր դրկութական թեզ՝ սահմանված դատական գիտությունների դրկության գիտական ասիժճան: 1969թ. նրան ընորհվել է դրոֆեսորի կոչում:

Հայագիտության Ավելացում (գիտականը, դասախոսն ու բաղադրիչն)

Ս. Մելիք-Բախչյանի գիտական հետարքությունների հիմնական ռազմագործությունը միջնադարյան Դայաստանի դասնությունն էր, որի հետազոտությանը նաև շարունակեց Ն. Աղբյուղի, Յ. Մանանդյանի ու ճյուս մեծերի գործը: Խոր եւ բազմակողմանի գիտելիքները, միանգամայն իննուրույն դատողությունները, տրամաբանական եզրակացություններ անելու ունակությունները հնարավորություն են սվել նօանակոր հայագետին բնավող հարցերին մոտենալ նորովի՝ նոր հարցադրումներով: Նրա կողմից հայոց միջնադարյան դասնության մեջ մշակված ժամանակակից կամ հիմնովին փաստական դաստիարակությունը առաջարկվել է լուսաբանվել ու բացահայտվել են դաշտագիտության նվազնումների լուսով:

Us. Մելիք-Բախչյանը նշանակալից վաստակ ունի նաեւ միջնադարյան հայ մշակույթի դատմության ու նրա առանձին գործիչների գործունեության ուսումնասիրության ուղղությամբ։ Լայն ժանաչման են արժանացել «Ղազար Փարմեցի» (1958), «Անանիա Շիրակացի» (1958, հեղինակակից), «Մեսրոպ Մաշտոց» (1959, ուսուերեն՝ 1962, հեղինակակից) փորտածավալ, սակայն բովանդակալից գիտահանրամասչելի ուսումնասիրությունները, Ակների գրչության դրորոշին նվիրված ակնարկը (1968) եւ բազմաթիվ այլ աշխատություններ։ Դամադարիվակը բնույթի, հիրավի մեկ սնչով ընթերցվող, դատմանշակութային մեծ արժեներկայացնող այս գործերում Us. Մելիք-Բախչյանը զգալի տեղ է հասկաց-

սագրի առաջին հատորի (1975) համար դաշտական բաժինների: Վերջինս մինչ չեւ այժմ էլ օգտագործվում է ուսանողության կողմից իրեւ հայոց դաշտական բուհական դասագրի լավագույն օրինակ: 1993թ նա հրատարակեց «Հայոց դաշտական բուհուն վերընկած համար» (սկզբից մինչեւ XVIII դարի վերջը օգտակար ձեռնարկը: Հատկանիս բարձր գնահատականի է արժանի նրա «Հայոց դաշտական աղբյուրագիտություն» բուհական դասագիրը, որը ունեցավ եթե հրատարակություն (1979, 1989 և 1996): Այստեղ ըստ ժամանակաշրջանների (խեթական թագավորությունից մինչեւ XVIII դարի վերջը) ներկայացված եւ դասակարգված են Հայաստանի դաշտական բուհուն վերաբերող հայ եւ օսար սկզբ նաղբյուրները, տրված է դրանց աղբյուր բազմական արժենորությունը: Հայոց գրեթե եւ գրչության զարգացման դաշտական բուհուն է նվիրված դրֆեսորի հեղինակած «Հայկական հնագրություն» դասագիրը (1978), որտեղ մանրամասն բնուարկվել են հայոց այբուբենի, գրչական վեստի, տոմարի եւ հայկական հնագրության հետ առնչվող բազմաթիվ հարցերը: Նրան բնորու էին արգասավոր աշխատական բարձրությունը, գիտական բարեխնդությունը, մշական գիտական որոնումների ձգտությունը: Նրա հմուտ դեկապարությանը մի բանի ասմիրանմանը, հայությունը ու գիտական աշխատողների դաշտական բուհուն վերընկած համարը ներկայական է եւ առաջարկվում է առաջարկական բարձրությունը:

սուր հումորը բնորոց էին Ս. Մելիք-Բախչյան անհատականությանը:

Ս. ՄԵԼԻՔ-ԲԱԽՆՅԱՆԾ լինելով լայնախոհ, սկզբունքային, բաղադրական բարձր մկարագիր ունեցող հայրենասեր մտավորական՝ միաժամանակ սիրված դասախոս էր ուսանողության ուշանում: Բավականին հետարքրական ու բովանդակալի էին, փաստը ու հագեցած, տրամաբանական կուռ հիմքի վրա կառուցված նրա դասախոսությունները, որոնց բնորու էին բարձր գիտական ճակարդական ու ճաշճելիությունը: Դարուս եւ բազմակողմանի գիտելիքներով օծված գիտնականը ուրաց հիսում տարի «Դայոց դատմություն», «Անդրկովկասյան ժողովուրդների հին եւ միջնադարյան դատմություն», «Դայոց դատմության, հնագրություն ու աղբյուրագիտություն» եւ այլ առարկաներ:

Ս. Մելիք-Բախչյանը վախճանվել է 1998թ. մարտի 28-ին Երևանում: Նա մինչեւ իր կյանքի վերջը երիտասարդական եռանդով ու ավունով ծառայում էր իր հայրենիքին ու հարազա ժողովրդին: Նա բացահիկ ունակություններով օժշված անհատականություն էր, դարձ, անկեղծ ու բարյացկամ: Նրա մարդկային բարձր ու առինքնող հասկանիւթեն էին համեստությունը, բարությունը, ազնվությունն ու գործին նվիրվածությունը, որի ընորհիվ վայելում էր ողջ Կոլեկտիվի եւ ուսանողության սերն ու համակրանքը: Ստեփան Մելիք-Բախչյանի գիտա-կրթական բեդուն գործունեությունը հայագիտությանը անմնացորդ նվիրվելու դաստիարակչական փայլուն օրինակ է բոլորին, առավելապես երիտասարդության հա-

ԵՊԾ ղատմուրյան ֆակուլտետի դեկան,
ղատմական գիտությունների դպրոց, դրոֆ.
ԵՊՎ ՄԵԽԱՍՅԱՆ

ՀՀ գԱԱ ղատմուրյան ինստիտուտի Տօնեն,
ՀՀ գԱԱ քըրակից անդամ, ղատմական գի-
տությունների դպրոց, դրոֆ.
ԱՌՈՅ ՄԵԽԱՍՅԱՆ

ԵՊԾ հայոց ղատմուրյան ամբիոնի
Վարչիչ ղաւունակասար, ղատմական
գիտությունների թեկնածու, դրոֆ.

Ֆրանսիական բանկերը օրեւ իրավա-
նացին «թափանցիկ» գործողություն՝
հրապարակելով մի ամփոփիչ փաստա-
թութք, որը բազմադիմի սեփակություններ է
դարձնակում այսուհետ կոչված հարկային
դրախտներում իրենց մասնաճյուղերի 2013
թ. գործունեության արդյունքների վերաբե-
րյալ: «Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ
փաստաթություն տվյալներ կան գլխավորա-
դիս բանկերի մասնաճյուղերի դրամաշ-
ջանառության, ծառայողական հաստինե-
րի, եկամուտների, շահութահարկերի, դե-
տական օժանդակության եւ այլ երեւություննե-
րի մասին: 2013 թ. հուլիսի 26-ին Ֆրան-
սիայում ընդունված բանկային գործու-
նեության առանձնացման ու կարգավոր-

խան Երկրների թվում են: Այդ Երկու ղետություններում, որտեղ հարկման դայմաններն արտօնյալ են եւ նույնիսկ գրոյական, բանկային հաստատությունների գործունեությունը բավականին աշխույժ է: Այն նաև շատ բազմաբնույթ է՝ մասնավոր անձանց ֆինանսավորումից մինչեւ խոռոչ ունեցվածքի կառավարում եւ ինչ թե շատ բարդություն ներկայացնող ֆինանսական գործառնությունների եկամուտների աղափովում:

Հարկային դրախտներ. Փրանսիական բանկերի խոստվանությունը

Գերակուն օրենսդրություններից օգսվելով՝
բանկերը 2013 թ. 5,1 մլրդ եվրո շահույթ են ստացել

ման օրենքի համաձայն, բանկերը դարձաւ վոր էին այդ սվյաները հրապարակել եւ հիմնավորել մինչեւ 2014 թ. հուլիսի 1-ը: Խնդրու առարկա հաստատությունների թվում են մասնավորապես «Պարիքա», «Նախիսիս», «Սոսիետե ժեներալ» եւ «Կրեդիտ ագրիկուլտուր»:

Դրանցից երկուը՝ «Պարիբան» եւ «Նախիսիսը», մյուսներից առաջ անցնելով՝ իրն տվալները հրաղարակել էին արդեն մայիսի վերջերին, նիմշչեռ «Սուսիետ Ժեներալը», «Կրեդիտ ագրիկոլը» եւ մյուսները սպասել էին մինչեւ վերջնաժամկետի օրը։ Ամեն դեմքում մեծ անակնկալներ չեղան։ Ֆրանսիական քանկերը հարկային քարենդաս դայմանների դատառով առաջվա դես նախընտրում են Ըստյանիան եւ Լյուիսենբուրգը, որնն Տնտեսական համագործակցության ու զարգացման կազմակերպության (ՏՀԶԿ) իրավադատության մեջ մտնոլ

Ի՞նչ վերաբերում է «Նատիվիստ» բանկին, որը ներկա է 6 հարկային դրախտներում, որա դեկավարությունը խոստվանում է, որ բանկային ամենամեծ զուտ շահույթը ստացվում է Լյուիսեմբրուգում, բայց կազմում է «ընդամենը» 162 մլն եվրո: Ֆրանսիական Վերնիհեյալ չորս բանկերը մասնաճյուղեր ունեն նաև Կայմանյան կղզիներում, սակայն, հրաղարակված փաստաթղթերի համաձայն, 2013 թ. այնտեղ շահույթ չեն ստացել: Մինչդեռ Բերմուդյան կղզիներում «Ասպիտես Տեներալ» բանկը անցյալ տարի 17 մլն եվրո դրամաշրջանառություն է արձանագրել, չնայած որ ինքնն այնտեղ ոչ մի ծառայող չունի:

Թափանցիկություն

Հիշյալ փաստաթղթերի հրատարակումը գոյն հունակություն դասձարեց բազմաթիվ ընկերությունների ու կազմակերպությունների «Դեղի թափանցիկություն և անոր այս առաջն բայլը Եվրոպիությանը Ֆրանսիայի ուղարկած էաւ ուժեղ ազդանշանն է», հայտարարեց «Համերախութելիր» ժողովութավարական ֆերերացիայի կենսկոմում հարկային դրախտ ներկայացնելու համակարգով Լյուսի Վասիլի Ռինեն «Լիբերասիոն» թերթի թթակցին: Լաւագության կարծիքով, բանկային այդ սվյայթը ներդ հանրամասչելի դարձնելով՝ Ֆրանսիան մնացյալ Եվրոպային ցույց է տալիս, որ հնարավոր է ի հայտ բերել հարկային խարդախությունը:

Օբաման փորձում է հաշտվել Չինաստանի հետ

ԱՍԽ-ի նախազահ Բարս Օբանան հայտարարել է, որ իր Երկիրը դատարան է ստեղծել չինամերիկյան հարաբերությունների «նոր մոդել», որը կարտահայտվի ծագող բոլոր տարածական թյունների կառուցողական կարգավորմամբ: Այդ մասին հայորդում է Ռոյթեր գործակալությունը, վկայակոչելով Ստիհակ տան հայտարարությունը:

«Միայնալ Նահանջերը ողջունում է կայուն, խաղաղ եւ բարգաված Զինաստանի ձեւավորումը», ասել է Օրբանն: Նրա խոսքերով՝ Երկողող հարաբերությունները դեսք է միշտված լինեն համագործակցությանը:

Այս տարվա աղյուսին Օքաման ցշագայություն կատարեց Ասիայի Երկրներում: Թեեւ Զինատանը դրւու էր ցշագայության Երթուղուց (Սեռվ, Տոկիո, Մանջիա), բայց բանակցությունների գլխավոր թեմաներից մեկը դաշնակից Երկրների դաշտավայրերուն էր «չինական Վտանգից»:

Սուկվան Ներեց Կուբայի 32 միլիարդանոց պարտքը

ՈՂ Դաշնության խորհուրդը
հուլիսի 9-ին վավերացրեց միջ-
կառավարական համաձայնա-
գիր, ըստ որի Սուվորան դուրս կա-
րի այն 32 մլրդ դոլարը, որ Կու-
բան ՈՂ-ին դարս է ԽՍՀՄ-ի օ-
րով իրեն տրամադրված վարկերի
գծով:

ՈՐ-ին Կուրայի ամբողջ դաշտը կազմում է մոտ 35,2 մլրդ դոլար: Դրա 90 տոկոսը (32 մլրդ) դուրս կգրվի, իսկ մնացյալ 10 տոկոսը կմարվի 10 տարվա ընթացքում: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՏ-ը նույն է, որ վճարումները կկատարվեն Կուրայի Ազգային բանկում «Վեեւէկոնոմբանկի» բացած հատուկ հաւային:

Զիհաղիստները Խրաբում գրավել Են բացախեցակ

Իրադի կառավարությունը
ՍԱԿ-ին հայսնել է, որ «Խոլամա-
կան դեռության» ջիհաղիսա-
կան ջոկասները գրավել են խո-
ւոր ռազմակայան, որը Սադ-
դամ Հուսեյնի օրով օգտագործ-
վել էր որպես ֆիճական գենի
տակեհասարքն:

Աշխարհի բազմաթիվ երկրների կենդանաբանական այգիներ տարվա մեջ մեկ օր հատուկ կարիքներով եւ առողջական խնդիրներով երեխաների են հրավիրում ընդունելով նրանց որպես հատուկ կարեւորության հյուրերի: «Երազանի գիտել կենդանաբանական այգում՝» այսու է կոչվում հաճախարհային նախաձեռնությունը, որին միացել են Նիդերլանդների, Գերմանիայի, ճատոնիայի, ԱՄՍ-ի, Կանադայի եւ տասնյակ այլ երկրների կենդանաբանական այգիներ:

Այս տարի հունիսին Երևանի կենդանաբանական այգին նույնութեա անցկացրեց «Երազանի գիշեր» գունեղ միջոցառումը՝ հյուրընկալելով ավելի քան 60 երեխաների հերենց ընտանիքների հետ: Վիզվասել-ՍՍՍ-ի անձնակազմը չէր կարող անմասն ճնայ:

հանգանակված ավելի բան
մեկ միլիոն դրամի ընորհիվ
հնարավոր դարձավ իրակա-
նացնել Երեխաներից 6-ի երա-
զանցները:

Առողջական տարբեր խնդիր-
ներով երեխանների օրն անմոռա-
նայի դաշնամուր համար այգում
նախադաստասվել էր թատերա-
կան, երաժշկական ու խաղային
ծրագիր, հյուրափառություն։ Փոփ-
րիկ հյուրերը հատուկ իրենց հա-
մար մշակված շօջայց կատարե-
ցին կենդանաբանական այ-
գում՝ անմիջականորեն սփակ-
լով կենդանիների եւ դրանց
խնամողների հետ։

Միջոցառմանն ընդառաջ կազմակերպիչները դարձել էին հրավիրված յուրաքանչյուր Երեխայի Երազանքը կամ կարիքը: «Երազանի գիտերվան» նախորդած շուրջ մեկ ամսվա ընթացքում ընդարձակ բարոգաւառ անձնապետ, որի ընթա-

